ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ
Kingdom of Cambodia
Nation Religion King
Royaume du Cambodge
Nation Religion Roi

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia
Chambres extraordinaires au sein des Tribunaux cambodgiens

ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត
Office of the Co-Investigating Judges
Bureau des co-juges d'instruction

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 08-Sep-2014, 12:14
CMS/CFO: Sann Rada

សំណុំរឿងលេខ: ០០៤/០៧-០៩-២០០៩/អ.វ.ត.ក -ក.ស.ច.ស

ចំពោះមុខ: **សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត**
កាលបរិច្ឆេទ: **ថ្ងៃទី ១៧ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៤**
ភាសា: **អង់គ្លេស [ភាសាដើម]**
ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ: **សម្ងាត់**

ដីកាសម្រេចលើសំណើជាបន្ទាន់របស់យឹម ទិត្យ សុំចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង និងចូលរួមក្នុងកិច្ចស៊ើបសួរ

ផ្ញើជូន

សហព្រះរាជអាជ្ញា
ជា លាង
Nicholas KOUMJIAN

សហមេធាវីតំណាងជនសង្ស័យ
សូ មូស្សេន្ទី
Suzana TOMANOVIĆ

សហមេធាវីដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី
ជេត វណ្ណលី
ហុង គីមសួន
គីម ម៉េងឃី
ឡោ ជុនធី
សំ សុគង់
ស៊ិន ស៊ីវ៉ន
ទី ស្រ៊ីនណា
វ៉េន ពៅ

Annie DELAHAIE
Laure DESFORGES
Herve DIAKIESE
Ferdinand DJAMMEN-NZEPA
Nicole DUMAS
Isabelle DURAND
Françoise GAUTRY
Martine JACQUIN
Emmanuel JACOMY
Christine MARTINEAU
Mahdev MOHAN
Barnabe NEKUI
Lyma NGUYEN
Philippine SUTZ
Beini YE

បានឃើញ ច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ចុះថ្ងៃទី ២៧ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០៤ ("ច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក")។

បានឃើញ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរលើកទី៣ របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដាក់នៅថ្ងៃទី ៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៩ ("ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ")[1]។

បានឃើញ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរបន្ថែមរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទាក់ទងនឹងទីតាំងឧក្រិដ្ឋកម្មនានានៅក្នុងតំបន់១ និងការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញចំពោះខ្មែរក្រោម ដាក់នៅថ្ងៃទី ១៨ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១១[2]។

បានឃើញ ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរបន្ថែមរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទាក់ទងនឹងអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ ឬអំពើហិង្សាយេនឌ័រ ដាក់នៅថ្ងៃទី ២៤ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៤[3]។

បានឃើញ ការបើកកិច្ចស៊ើបសួរទាក់ទងនឹងការចោទប្រកាន់អំពីការរំលោភបំពានក្រមព្រហ្មទណ្ឌ **ឆ្នាំ ១៩៥៦ អនុសញ្ញាស្តីពីការទប់ស្កាត់ និងផ្តន្ទាទោសចំពោះអំពើឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ អនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវ ឆ្នាំ ១៩៤៩** និង**ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ** ដែលត្រូវផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា ៣(ថ្មី), ៤, ៥,៦, ២៩ និង៣៩ នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក ព្រមទាំងមាត្រា ២០៩, ២១០, ៥០០, ៥០១, ៥០៣, ៥០៤, ៥០៥, ៥០៦, ៥០៧ និង ៥០៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ឆ្នាំ ១៩៥៦។

បានឃើញវិធាន២១, ៤៨, ៥៥, ៥៧, ៧២ និង៧៦ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់ អ.វ.ត.ក ("វិធានផ្ទៃក្នុង")។

បានពិចារណាទៅលើ *សំណើជាបន្ទាន់របស់យឹម ទិត្យសុំចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង និងចូលរួមក្នុងកិច្ចស៊ើបសួរ* ("សំណើបន្ទាន់") ដែលបានដាក់ដោយក្រុមការពារក្តីយឹម ទិត្យ ("ជនសង្ស័យ" និង "មេធាវីជនសង្ស័យ"នៅថ្ងៃទី ៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤[4]។

---

[1]សំណុំរឿង០០៤ ឯកសារ D1 *ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរលើកទី៣របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា* ថ្ងៃទី ២០ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៨។ សំណុំរឿង០០៤ ឯកសារD1/1 *ការជូនដំណឹងអំពីការដាក់ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរលើកទី៣ របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិស្តីទី* ថ្ងៃទី ៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៩។

[2]សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D65 *ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរបន្ថែមរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទាក់ទងនឹងទីតាំងឧក្រិដ្ឋកម្មនានានៅក្នុងតំបន់ ១ និងការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញចំពោះខ្មែរក្រោម* ថ្ងៃទី ១៨ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១១។

[3]សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D191 *ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរបន្ថែមរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទាក់ទងនឹងអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ ឬអំពើហិង្សាយេនឌ័រ* ថ្ងៃទី ២៤ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៤។

បានពិចារណាទៅលើ*សារណារបស់លោកយឹម ទិត្យស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មីទៅលើសេចក្តីសម្រេចក្នុងការអនុញ្ញាតឲ្យលោកយឹម ទិត្យ ចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង* ចុះថ្ងៃទី ៧ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៤ ("សារណាស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មី")[5]។

បានឃើញករណីខ្វែងយោបល់គ្នាចុះបញ្ជីនៅថ្ងៃទី ២២ ខែ កុម្ភៈ និង ថ្ងៃទី ៥ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៣។

ប្រវត្តិនីតិវិធី

១. នៅថ្ងៃទី ២៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១២ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិបម្រុង Kasper-Ansermet ("ស.ច.ស.អ.ប") បានចេញការជូនដំណឹងអំពីសិទ្ធិរបស់ជនសង្ស័យ ដោយក្នុងនោះគាត់បានជូនដំណឹង ជនសង្ស័យថា "*លោកត្រូវបានជាប់ឈ្មោះថាជាជនសង្ស័យម្នាក់នៅក្នុងកិច្ចស៊ើបសួរកំពុងបន្តដំណើរការ ដោយយោងតាមដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួររបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៨ និងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរបន្ថែម ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១១*"[៦]។ ជនសង្ស័យក៏ត្រូវបានជូនដំណឹងអំពីបទចោទប្រកាន់ប្រឆាំងនឹងគាត់ ផងដែរ។ ត្រង់ចំណុចនេះ ស.ច.ស.អ.ប បានបញ្ជាក់ថា "ការចោទប្រកាន់ទាំងនេះគឺផ្អែកលើមូលដ្ឋានទាំងអង្គហេតុ ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា និងអង្គហេតុដែលត្រូវបានរកឃើញនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃកិច្ចស៊ើបសួរ"[៧]។ បន្ថែមពីលើនេះទៀត ស.ច.ស.អ.ប បានអនុញ្ញាតឲ្យជនសង្ស័យមាន"សិទ្ធិមានលទ្ធភាពទទួលបានឯកសារសំណុំរឿង[ការចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង]"[៨]។ នៅថ្ងៃទី ២៩ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ

---

[4]សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D186 *សំណើជាបន្ទាន់របស់យឹម ទិត្យសុំចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង និងចូលរួមក្នុងកិច្ចស៊ើបសួរ* ថ្ងៃទី ៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤។

[5]សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D186/2 *សារណារបស់លោកយឹម ទិត្យស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មីទៅលើសេចក្តីសម្រេចក្នុងការអនុញ្ញាតឲ្យលោកយឹម ទិត្យ ចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង* ថ្ងៃទី ៧ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៤។

[៦]សំណុំរឿង០០៤ ឯកសារD109 *ការជូនដំណឹងអំពីសិទ្ធិរបស់ជនសង្ស័យ[វិធាន ២១(១)(ឃ)]* ថ្ងៃទី ២៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១២ កថាខណ្ឌ ១។

[៧]សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D109 *ការជូនដំណឹងអំពីសិទ្ធិរបស់ជនសង្ស័យ[វិធាន ២១(១)(ឃ)]* ថ្ងៃទី ២៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១២ កថាខណ្ឌ ២ ។

[៨]*ដូចជើងទំព័រខាងលើ* កថាខណ្ឌ ៤ ។

២០១២ ដោយមិនមានវត្តមានរបស់ជនសង្ស័យ[9] ស.ច.ស.អ.ប បានប្រគល់ការជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅតាមអាសយដ្ឋានលំនៅដ្ឋានរបស់ជនសង្ស័យ[10]។

២. នៅថ្ងៃទី ៣១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣ ចៅក្រម Harmon ("ស.ច.ស.អន្តរជាតិ") បានចេញ *សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ក្រុមការពារក្តី[កោសលុប] សុំចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង និងចូលរួមការស៊ើបអង្កេត* ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងជនសង្ស័យម្នាក់ទៀតនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤[11]។ សេចក្តីសម្រេចនេះ *រួមមាន*ការពិចារណាឡើងវិញ និងលុបចោលសេចក្តីសម្រេចរបស់ ស.ច.ស.អ.ប ដែលអនុញ្ញាតឲ្យជនសង្ស័យនៅក្នុងករណីនោះចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង ០០៤។

៣. នៅថ្ងៃទី១២ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៤ លោក មូ សុវណ្ណី សហមេធាវីជាតិរបស់ជនសង្ស័យ បានស្នើសុំចូល Zylab និងចូលពិនិត្យមើលឯកសារនានានៅក្នុងសំណុំរឿង[12] បន្ទាប់មកក៏មានលិខិតអ៊ីម៉េលបន្ថែមមួយទៀតនៅថ្ងៃទី ៥ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤[13]។ ក្រឡាបញ្ជីប្រចាំការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត("ក.ស.ច.ស")បានឆ្លើយតបថា គាត់នឹងជូនដំណឹង លោក មូ សុវណ្ណី ភ្លាមៗ នៅពេលណាដែលគាត់ទទួលបានចម្លើយតបពីសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ("ស.ច.ស") [14]។ នៅថ្ងៃទី ៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤ មេធាវីជនសង្ស័យ បានដាក់សំណើបន្ទាន់ ដោយស្នើសុំ ស.ច.ស បង្គាប់ឲ្យការិយាល័យរដ្ឋបាល អនុញ្ញាតឲ្យជនសង្ស័យចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង ០០៤[15]។

---

[9]សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D111 *លិខិតជូនទៅអង្គភាពគាំពារការពារក្តី ស្តីពីការជូនដំណឹងអំពីសិទ្ធិរបស់ជនសង្ស័យ [វិធាន ២១(១)(ឃ)]* ថ្ងៃទី ៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១២ កថាខណ្ឌ ៣។

[10]នៅក្នុងលិខិតដែល ស.ច.ស.អ.ប បានផ្ញើទៅអង្គភាពគាំពារការពារក្តី នៅថ្ងៃទី ៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១២ កាលបរិច្ឆេទនៃការជូនដំណឹងផ្ទាល់មាត់ គឺចុះថ្ងៃទី ២៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១២។ ទោះបីយ៉ាងណា ដោយយល់ឃើញថា លិខិតនេះចុះថ្ងៃទី ៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១២ ហើយការជូនដំណឹងដូចគ្នានេះទៅជនសង្ស័យផ្សេងទៀតបានធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី ២៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១២ ស.ច.ស.អន្តរជាតិ យល់ឃើញថា ការចុះកាលបរិច្ឆេទថ្ងៃទី ២៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១២ គឺមានការភាន់ច្រឡំ ហើយនឹងពិចារណាថាការជូនដំណឹងនោះត្រូវបានធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី ២៩ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១២។

[11]សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D121/4 *សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ក្រុមការពារក្តី [កោសលុប] សុំចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង និងចូលរួមការស៊ើបអង្កេត* ថ្ងៃទី ៣១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣។

[12]អ៊ីម៉េលពីលោកស្រូ មូសុវណ្ណី ជូនលោក លី ច័ន្ទតុលា "ដាក់ពាក្យសុំចូល zylab" ថ្ងៃទី ១២ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៤។

[13]អ៊ីម៉េលពីលោកស្រូ មូសុវណ្ណី ជូនលោក លី ច័ន្ទតុលា "តាមដានសំណើសុំចូល zylab" ថ្ងៃទី ៥ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤។

[14]អ៊ីម៉េលពីលោកលី ច័ន្ទតុលា ជូន លោកស្រូ មូសុវណ្ណី "យោង៖ បន្តសំណើសុំចូល zylab" ថ្ងៃទី ៥ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤។

[15]សំណើបន្ទាន់។

៤. នៅថ្ងៃទី ២២ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៤ នៅក្នុង*ដីកាសម្រេចទាក់ទងនឹងសំណើជាបន្ទាន់របស់យឹម ទិត្យ សុំចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង និងចូលរួមក្នុងកិច្ចស៊ើបសួរ* ("ដីកាសម្រេចបឋម")[16] ស.ច.ស.អន្តរជាតិ បានជូនដំណឹងជនសង្ស័យអំពីបំណងរបស់គាត់ក្នុងការពិចារណាឡើងវិញទៅលើការជូនដំណឹងមុនៗរបស់ចៅក្រម Kasper-Ansermet អំពីសិទ្ធិរបស់ជនសង្ស័យ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១២ និងថ្ងៃទី ២៩ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១២ ("ការជូនដំណឹង")[17] ហើយបានអញ្ជើញជនសង្ស័យ និងភាគីនានាឲ្យដាក់សេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលខ្លួនអាចមានអំពីបញ្ហានេះ[18]។

៥. នៅថ្ងៃទី ២៤ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៤ មេធាវីជនសង្ស័យ បានដាក់ *សំណើជាបន្ទាន់របស់យឹម ទិត្យ សុំដំណោះស្រាយដោយផ្អែកលើព័ត៌មានថ្មី*[19] ដោយស្នើសុំការអនុញ្ញាតបណ្តោះអាសន្នចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង ខណៈដែលរង់ចាំ ស.ច.ស.អន្តរជាតិ ធ្វើការពិចារណាឡើងវិញទៅលើការជូនដំណឹង ដោយសំណើនេះផ្អែកលើមូលដ្ឋានថា ជនសង្ស័យទទួលបានរួចហើយនូវការអនុញ្ញាតតាមផ្លូវច្បាប់ឲ្យចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង ពី ស.ច.ស.អ.ប[20]។

៦. នៅថ្ងៃទី ២៥ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៤ ស.ច.ស.អន្តរជាតិ បានចេញ *ដីកាសម្រេចលើសំណើជាបន្ទាន់របស់យឹម ទិត្យ សុំដំណោះស្រាយដោយផ្អែកលើព័ត៌មានថ្មី*[21] ដោយបដិសេធសំណើនេះ ហើយមិនឲ្យប៉ះពាល់ដល់សំណើបន្ទាន់ ព្រមទាំងបានបង្ហាញថា ការដាក់សារណាបន្ថែមទៀតទាក់ទងនឹងដីកាសម្រេចបឋម នឹងនៅតែពិចារណា[22]។ ស.ច.ស.អន្តរជាតិ កត់សម្គាល់ថា នៅ

---

[16]សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D186/1 *ដីកាសម្រេចទាក់ទងនឹងសំណើជាបន្ទាន់របស់យឹម ទិត្យ សុំចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង និងចូលរួមក្នុងកិច្ចស៊ើបសួរ* [ដីកាសម្រេចបឋម] ថ្ងៃទី ២២ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៤។

[17]ដីកាសម្រេចបឋម កថាខណ្ឌ ៧។ សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D109 *ការជូនដំណឹងអំពីសិទ្ធិរបស់ជនសង្ស័យ[វិធាន ២១(១)(ឃ)]* ថ្ងៃទី ២៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១២ កថាខណ្ឌ ១។ សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D111 *លិខិតជូនទៅអង្គភាពគាំពារការពារក្តីស្តីពីការជូនដំណឹងអំពីសិទ្ធិរបស់ជនសង្ស័យ[វិធាន ២១(១)(ឃ)]* ថ្ងៃទី ៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១២។

[18]ដីកាសម្រេចបឋម ទំព័រ ៤។

[19]សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D192 *សំណើជាបន្ទាន់របស់យឹម ទិត្យ សុំដំណោះស្រាយដោយផ្អែកលើព័ត៌មានថ្មី* ថ្ងៃទី ២៤ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៤។

[20]សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D192 *សំណើជាបន្ទាន់របស់យឹម ទិត្យ សុំដំណោះស្រាយដោយផ្អែកលើព័ត៌មានថ្មី* ថ្ងៃទី ២៤ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៤ កថាខណ្ឌ ៣-៤ និងទំព័រ ១ និង ៣។

[21]សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D192/1 *ដីកាសម្រេចលើសំណើជាបន្ទាន់របស់យឹម ទិត្យ សុំដំណោះស្រាយ ដោយ ផ្អែកលើព័ត៌មានថ្មី* ថ្ងៃទី ២៥ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៤។

[22]*ដូចជើងទំព័រខាងលើ* កថាខណ្ឌ ១២ និង ១៤។

ថ្ងៃទី ៩ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៤ ជនសង្ស័យ បានប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចនេះទៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះ(“អ.ប.ជ”)ប៉ុន្តែ រហូតមកដល់ថ្ងៃនេះ មិនទាន់មានចេញសាលដីកាឡើយ[23]។

៧. នៅថ្ងៃទី ៧ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៤ មេធាវីជនសង្ស័យ បានដាក់សារណាស្ដីពីការពិចារណាសាជាថ្មី[24] ដោយអះអាងថា គ្មានមូលដ្ឋានសមស្របសម្រាប់ការពិចារណាសាជាថ្មីទៅលើការជូនដំណឹងឡើយ ទាក់ទងនឹងសំណើសុំផ្ដល់ជូន អ.ប.ជ នូវពាក្យសុំមោឃភាពផ្នែកខ្លះចំពោះកិច្ចស៊ើបសួរប្រឆាំងនឹងជនសង្ស័យ[25]។

សារណា

<u>ការចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង និងការចូលរួមកិច្ចស៊ើបសួរ</u>

៨. នៅក្នុងសំណើបន្ទាន់ និងសារណាស្ដីពីការពិចារណាឡើងវិញ មេធាវីជនសង្ស័យ បានស្នើ ស.ច.ស បង្គាប់ឱ្យការិយាល័យរដ្ឋបាល អនុញ្ញាតឱ្យជនសង្ស័យចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿងភ្លាមៗ[26]។ មេធាវីជនសង្ស័យ បញ្ជាក់ថា ជនសង្ស័យ ត្រូវបានអនុញ្ញាត*តាមផ្លូវច្បាប់*រួចហើយឱ្យចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង ប៉ុន្តែ រហូតមកដល់ពេលនេះ ជាក់ស្ដែង មិនមានការការអនុញ្ញាតបែបនេះឡើយ[27] ទោះបីជាថា រហូតមកដល់ពេលនេះ ដីកាសម្រេចរបស់ ស.ច.ស.អ.ប “*មិនទាន់ត្រូវបានយកទៅពិចារណាសាជាថ្មី រំលាយចោល ឬទុកជាមោឃៈនៅឡើយទេ*”[28]។ មេធាវីជនសង្ស័យ សន្និដ្ឋានថា *ជាក់ស្ដែង* ស.ច.ស.អន្តរជាតិ បានបដិសេធដោយមិនត្រឹមត្រូវក្នុងការសម្រេចមិនឱ្យជនសង្ស័យចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង ដោយរំលោភ

---

[23]សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D192/1/1/1 *បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍របស់យឹម ទិត្យ ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចបដិសេធរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិលើសំណើបន្ទាន់របស់គាត់សុំឱ្យមានដំណោះស្រាយផ្អែកលើព័ត៌មានថ្មី* ថ្ងៃទី ៩ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៤ ។

[24]សារណាស្ដីពីការពិចារណាសាជាថ្មី ទំព័រ ១ និងកថាខណ្ឌ ៩-១៧។

[25]*ដូចជើងទំព័រខាងលើ* ទំព័រ ១ និងកថាខណ្ឌ ៤៣-៤៨។

[26]សំណើបន្ទាន់ ទំព័រ ១ និង ១៥។ សារណាស្ដីពីការពិចារណាសាជាថ្មី ទំព័រ ១៥។

[27]សារណាស្ដីពីការពិចារណាសាជាថ្មី កថាខណ្ឌ ២០-២១។

[28]*ដូចជើងទំព័រខាងលើ* កថាខណ្ឌ ២១។

បំពានដល់គោលការណ៍នៃយុត្តិធម៌ធម្មជាតិ និងភាពត្រឹមត្រូវតាមនីតិវិធី ដូច្នេះបណ្តាលឲ្យប៉ះពាល់ដល់ជនសង្ស័យ[29]។

៩. មេធាវីជនសង្ស័យ ក៏ពឹងផ្អែកសំណើបន្ទាន់លើមូលដ្ឋានមួយចំនួនបន្ថែមទៀត។

ជនសង្ស័យ "រងការចោទប្រកាន់"

១០. មេធាវីជនសង្ស័យ អះអាងថា ជនសង្ស័យ បច្ចុប្បន្ននេះ *"រងការចោទប្រកាន់"* ដូច្នេះ មានសិទ្ធិទទួលបានសិទ្ធិជា"ជនត្រូវចោទ"[30] តាមសន្ទានុក្រមនៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដែលចែងថា *"ជនណាម្នាក់ដែលត្រូវចោទប្រកាន់ចំពោះរឿងក្តីណាមួយ ក្នុងចន្លោះពេលពីមានដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ រហូតដល់មានដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ឬដីកាលើកលែងការចោទប្រកាន់"*។ ត្រង់ចំណុចនេះ មេធាវីជនសង្ស័យ អះអាងថា សន្ទានុក្រមនេះ មិនផ្តល់និយមន័យឲ្យកាត់ផ្តាច់ចេញពីគ្នារវាង"ជនសង្ស័យ" និង "ជនត្រូវចោទ"ឡើយ[31]។

១១. ដោយកត់សម្គាល់ថា វិធានផ្ទៃក្នុង គួរតែបកស្រាយតាមមាត្រា ៣១(១)នៃអនុសញ្ញាទីក្រុងវីយែនស្តីពីច្បាប់សន្ធិសញ្ញា ដែលចែងថា សន្ធិសញ្ញាត្រូវបកស្រាយដោយសុចរិត និង "អនុលោមតាមអត្ថន័យធម្មតាដែលបានកំណត់ចំពោះពាក្យពេចន៍របស់សន្ធិសញ្ញា ទៅតាមបរិបទនៃពាក្យពេចន៍ទាំងនោះ និងទៅតាមកម្មវត្ថុ និងគោលបំណងនៃសន្ធិសញ្ញានោះ" មេធាវីជនសង្ស័យ ដកស្រង់វចនានុក្រម Black's Law Dictionary ហើយអះអាងថា ដោយសារថា ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ បណ្តាលឲ្យមានកិច្ចស៊ើបសួរ នោះបុគ្គលណាម្នាក់ដែលមានឈ្មោះនៅក្នុងដីកានេះ គឺ *"រងការចោទប្រកាន់"*ភ្លាមៗនៅពេលដែលដាក់ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ[32]។

១២. មេធាវីជនសង្ស័យ អះអាងថា និយមន័យនេះអំពីជនត្រូវចោទ គឺស្របទៅនឹង *"ការបកស្រាយដែល ស.ច.ស បានអនុវត្តតាមក្នុងសំណុំរឿង ០០២"* ជាជំហរដែលមានធរមាននៅក្នុងច្បាប់

---

[29] *ដូចជើងទំព័រខាងលើ*។

[30] សំណើបន្ទាន់ កថាខណ្ឌ ១៨-២៤។ សារណាស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មី កថាខណ្ឌ ២២-២៧។

[31] សំណើបន្ទាន់ កថាខណ្ឌ ១៨-១៩។ សារណាស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មី កថាខណ្ឌ ២២-២៣។

[32] សំណើបន្ទាន់ កថាខណ្ឌ ២០។ សារណាស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មី កថាខណ្ឌ ២៤។

បារាំង មុនពេលមានកំណែទម្រង់តុលាការដែលបានអនុវត្តនៅឆ្នាំ ១៩៨៣[33] ហើយជានិយមន័យដែលបានប្រើប្រាស់ដោយ ស.ច.ស.អ.ប[34] នៅពេលដែលគាត់ជូនដំណឹង ជនសង្ស័យថា ជនសង្ស័យ ជាប់ឈ្មោះនៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ ហើយគួរ "ទទួលបានសិទ្ធិទាំងឡាយដូចគ្នានឹងជនត្រូវចោទ..."[35]។ មេធាវីជនសង្ស័យ សន្និដ្ឋានថា ដោយសារថា អស់រយៈពេលជាង បួនឆ្នាំហើយ គ្មានដីកាសម្រេចណាមួយរបស់ ស.ច.ស ត្រូវបានធ្វើឡើងថាតើត្រូវឲ្យបង្ហាញខ្លួនលើកដំបូង ឬក៏លើកលែងការចោទប្រកាន់នោះ ទើបជនសង្ស័យ គួរតែទទួលបានសិទ្ធិជាជនត្រូវចោទ[36]។ មេធាវីជនសង្ស័យ អះអាងថែមទៀតថា អនុលោមតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា វិមតិសង្ស័យណាមួយគួរតែដោះស្រាយជាប្រយោជន៍ដល់ជនសង្ស័យ[37]។

ការពារសិទ្ធិរបស់ជនសង្ស័យក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌

១៣. មេធាវីជនសង្ស័យ អះអាងថា ចាំបាច់ត្រូវចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង ដើម្បីការពារសិទ្ធិរបស់ជនសង្ស័យក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ និងជាពិសេស ដើម្បី"*ធានានូវសច្ចភាពផ្លូវច្បាប់ និងតម្លាភាពនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ធានានូវសមភាពនៃមធ្យោបាយតទល់ក្តី និងធានានូវពេលវេលា និងធនធានសម្ភារៈគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការត្រៀមរៀបចំការពារក្តីរបស់គាត់*"[38]។ ដោយពឹងផ្អែកលើយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការសិទ្ធិមនុស្សអឺរ៉ុប("ECtHR")ដែលជ្រើសរើសយកបញ្ហាសារធាតុ ជាជាងបញ្ហាទម្រង់ផ្លូវការនៃទស្សនាទានអំពីការចោទប្រកាន់នោះ មេធាវីជនសង្ស័យ អះអាងថា ជនម្នាក់រងការចោទប្រកាន់ខាងព្រហ្មទណ្ឌនៅពេលដែលគាត់ "*បានដឹងជាផ្លូវពីកិច្ចស៊ើបសួរ ឬចាប់ផ្តើមទទួលរងផលប៉ះពាល់ពីការចោទប្រកាន់នេះរួចទៅហើយ*"[39]។

---

[33]សំណើបន្ទាន់ កថាខណ្ឌ ២១។ សារណាស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មី កថាខណ្ឌ ២៥។

[34]សំណើបន្ទាន់ កថាខណ្ឌ ២២។ សារណាស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មី កថាខណ្ឌ ២៦។

[35]សំណើបន្ទាន់ កថាខណ្ឌ ២៤។

[36]សំណើបន្ទាន់ កថាខណ្ឌ ២៣-២៤។ សារណាស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មី កថាខណ្ឌ ២៧។

[37]សារណាស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មី កថាខណ្ឌ ២៧។

[38]សំណើបន្ទាន់ ទំព័រ ១ និង កថាខណ្ឌ ២៥។

[39]សំណើបន្ទាន់ កថាខណ្ឌ ២៦-២៧។ សារណាស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មី កថាខណ្ឌ ២៩-៣០។

១៤. មេធាវីជនសង្ស័យ អះអាងថែមទៀតថា ចាំបាច់ត្រូវចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង ដើម្បីឲ្យជនសង្ស័យចូលរួមប្រកបដោយអត្ថន័យនៅក្នុងកិច្ចស៊ើបសួរ ពីព្រោះថា ភាគីទាំងអស់ គប្បីចូលរួមកិច្ចស៊ើបសួរ*"ចាប់តាំងពីឱកាសដំបូងបំផុតតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន"*[40]។ មេធាវីជនសង្ស័យ ក៏បង្ហាញសេចក្តីព្រួយបារម្ភទាក់ទងនឹងសេចក្តីរាយការណ៍មួយរបស់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយដែលថា ស.ច.ស.អន្តរជាតិ មានបំណងបិទកិច្ចស៊ើបសួរនៅចុងឆ្នាំ ២០១៤[41]។

១៥. បន្ថែមពីលើនេះទៀត មេធាវីជនសង្ស័យ អះអាងថា ជនសង្ស័យ *"ស្ថិតក្នុងស្ថានភាពដូចគ្នានឹងជនត្រូវចោទទាំងឡាយក្នុងសំណុំរឿង ០០២"* ដូច្នេះ ដើម្បីធានាឲ្យមានសច្ចភាពផ្លូវច្បាប់ និងតម្លាភាពនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីអនុលោមតាមវិធានផ្ទៃក្នុង ២១(១)(ខ) ជនសង្ស័យ គប្បីទទួលបានសិទ្ធិដូចគ្នាដែលផ្តល់ទៅឲ្យជនត្រូវចោទទាំងឡាយនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ ត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង និងឱកាសចូលរួមកិច្ចស៊ើបសួរ បន្ទាប់ពីដាក់ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ រយៈពេលប្រហែលជា បួន ខែ[42]។

១៦. បន្ថែមពីលើនេះទៀត ដោយរំឭកថា សហព្រះរាជអាជ្ញា អាចចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿងចាប់តាំងពីថ្ងៃទី ៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៩ ហើយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អាចចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង ចាប់តាំងពីថ្ងៃទី ៨ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១១មក មេធាវីជនសង្ស័យ អះអាងថា *"ភាពខុសគ្នានៃពេលវេលា"*ចូលរួមក្នុងកិច្ចស៊ើបសួរ និងការចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿងរវាងភាគីនានា "បង្កើតបានជាអតុល្យភាព ទោះបីជាជាក់ស្តែង ឬដោយប្រយោលក្តី រវាងលទ្ធភាពរបស់ភាគីនានាក្នុងការបញ្ជាក់អះអាងពីរឿងក្តីរបស់ខ្លួន" ដែលបញ្ហានេះ "តាមពេលវេលាដែលនឹងកន្លងទៅ... នឹងមិននាំឲ្យមានលទ្ធភាពជួសជុល ឬដោះស្រាយបានក៏ដោយ ក៏វានឹងនាំឲ្យមានការលំបាកកាន់តែខ្លាំងក្នុងការយកនីតិវិធីការពារមកជួសជុល ឬដោះស្រាផងដែរ"[43]។

១៧. ចុងក្រោយបំផុត ដោយពឹងផ្អែកលើយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការ ECtHR មេធាវីជនសង្ស័យ បញ្ជាក់អំពីសារៈសំខាន់នៃដំណាក់កាលស៊ើបសួរនៅក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលធានាការគោរពសិទ្ធិ ពេលវេលា និងធនធានសម្ភារៈគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីត្រៀមរៀបចំការពារក្តី។

---

[40] សំណើបន្ទាន់ កថាខណ្ឌ ២៨។ សារណាស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មី កថាខណ្ឌ ៣១។

[41] សារណាស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មី កថាខណ្ឌ ៣២-៣៣។

[42] សំណើបន្ទាន់ កថាខណ្ឌ ២៩-៣០។ សារណាស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មី កថាខណ្ឌ ៣៤-៣៥។

[43] សំណើបន្ទាន់ កថាខណ្ឌ ៣១-៣៣។ សារណាស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មី កថាខណ្ឌ ៣៦-៣៨។

មេធាវីជនសង្ស័យ សន្និដ្ឋានថា ប្រសិនបើជនសង្ស័យ ត្រូវបានចោទបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះ ដោយមិនអនុញ្ញាតឲ្យមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីត្រួតពិនិត្យសំណុំរឿង និងចូលរួមកិច្ចស៊ើបសួរទេ នោះ“ *បញ្ហានេះនឹងនាំឲ្យកិច្ចស៊ើបសួរទាំងមូលមានវិការៈ និងត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ*”[44] ។

<u>ការពិចារណាសាជាថ្មីទៅលើការជូនដំណឹង</u>

១៨. មេធាវីជនសង្ស័យ អះអាងថា ស.ច.ស.អន្តរជាតិ មិនមានមូលដ្ឋានស្របច្បាប់ដើម្បីពិចារណាសាជាថ្មីទៅលើការជូនដំណឹង ឡើយ[45]។ មេធាវីជនសង្ស័យ អះអាងថា ពុំមានបទប្បញ្ញត្តិណាមួយនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀង ច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក ឬវិធានផ្ទៃក្នុង ដែលអនុញ្ញាតឲ្យ ស.ច.ស.អន្តរជាតិ ពិចារណាឡើងវិញទៅលើសេចក្តីសម្រេចមុនៗឡើយ[46]។ មេធាវីជនសង្ស័យ អះអាងថែមទៀតថា ប្រសិនបើ ស.ច.ស.អន្តរជាតិ មានឆន្ទានុសិទ្ធិពិចារណាឡើងវិញ នោះក៏មិនបានបំពេញតាមបទដ្ឋានដែលតម្រូវឲ្យមានការពិចារណាឡើងវិញដែរ[47]។ មេធាវីជនសង្ស័យ អះអាងថា ពុំមានការផ្លាស់ប្តូរកាលៈទេសៈទេចាប់តាំងពី ស.ច.ស.អ.ប បានអនុញ្ញាតឲ្យចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង[48] ហើយក៏មិនបណ្តាលឲ្យមានភាពអយុត្តិធម៌ដោយសារសេចក្តីសម្រេចរបស់ ស.ច.ស.អ.ប ដែរ[49]។ មេធាវីជនសង្ស័យ អះអាងទៀតថា ដោយសារថា ការអនុញ្ញាតរបស់ ស.ច.ស.អ.ប ឲ្យចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង បានការពារសិទ្ធិរបស់ជនសង្ស័យក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌ ដោយមិនធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ភាគីណាផ្សេងទៀតនៅក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី នោះគឺមិនអាចមានកំហុសណាមួយជាក់លាក់នៅក្នុងសំអាងហេតុរបស់ ស.ច.ស.អ.ប ឡើយ[50]។

---

[44]សំណើបន្ទាន់ កថាខណ្ឌ ៣៤-៣៦។ សារណាស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មី កថាខណ្ឌ ៣៩-៤២។

[45]សារណាស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មី ទំព័រ ១។

[46]*ដូចជើងទំព័រខាងលើ* កថាខណ្ឌ ៩-១០។

[47]*ដូចជើងទំព័រខាងលើ* កថាខណ្ឌ ១១-១៧។

[48]*ដូចជើងទំព័រខាងលើ* កថាខណ្ឌ ១៣។

[49]*ដូចជើងទំព័រខាងលើ* កថាខណ្ឌ ១៤។

[50]*ដូចជើងទំព័រខាងលើ* កថាខណ្ឌ ១៦។

<u>ការផ្ដើមោយភាពកិច្ចស៊ើបសួរ អនុលោមតាមវិធានផ្ទៃក្នុង ៧៦</u>

១៩. មេធាវីជនសង្ស័យ ក៏ស្នើ ស.ច.ស បញ្ជូនជូន អ.ប.ជ នូវពាក្យសុំមោឃភាពកិច្ចស៊ើបសួរ ទាក់ទងនឹងជនសង្ស័យ ចាប់តាំងពីថ្ងៃទី ៩ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៤ នៅពេលដែលការចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង ត្រូវបានស្នើឡើងជាលើកដំបូង រហូតទាល់តែសំណើសុំចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿងត្រូវបានអនុញ្ញាត[51] ពីព្រោះថា ស.ច.ស.អ.ប បានអនុញ្ញាត*តាមផ្លូវច្បាប់*ឲ្យជនសង្ស័យចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង ប៉ុន្តែ *តាមជាក់ស្ដែង* ការអនុញ្ញាតនេះត្រូវបានបដិសេធដោយ ស.ច.ស.អន្តរជាតិ ចាប់តាំងពីមេធាវីជនសង្ស័យ បានស្នើជាលើកដំបូង នៅថ្ងៃទី ៩ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៤[52]។ នេះគឺជាវិការៈផ្នែកនីតិវិធី ដែលបានរំលោភសិទ្ធិរបស់ជនសង្ស័យ ក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌[53]។

ច្បាប់ជាធរមាន

<u>វិធានផ្ទៃក្នុង ២១(១) របស់ អ.វ.ត.ក ចែងពីផ្នែកពាក់ព័ន្ធថា៖</u>

"ច្បាប់ស្ដីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ វិធានផ្ទៃក្នុង សេចក្ដីណែនាំអនុវត្ត និងបទបញ្ជារដ្ឋបាលទាំងអស់ជាធរមាន ត្រូវតែបកស្រាយក្នុងន័យការពារជានិច្ចដល់ប្រយោជន៍របស់ជនសង្ស័យ ជនត្រូវចោទ ជនជាប់ចោទ និងជនរងគ្រោះ ដើម្បីធានាអំពីសច្ចភាពផ្លូវច្បាប់ និងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រកបដោយតម្លាភាព។

[...]

ដំណើរការនីតិវិធីក្នុងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ត្រូវតែមានយុត្តិធម៌ និងត្រូវគោរពគោលការណ៍ចំពោះមុខ ហើយត្រូវរក្សាបាននូវតុល្យភាពរវាងសិទ្ធិរបស់ភាគីទាំងឡាយ។

[...]

ជនណាដែលត្រូវបានសង្ស័យ ឬត្រូវបានចោទប្រកាន់ ត្រូវចាត់ទុកថាគ្មានទោស ដរាបណាពិរុទ្ធភាពរបស់គេមិនទាន់ត្រូវបានរកឃើញ។ ជនទាំងនេះមានសិទ្ធិទទួលដំណឹងអំពីបទល្មើសដែលចោទប្រកាន់ចំពោះខ្លួន និងមានមេធាវីការពារតាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួន ហើយនិងនៅ

---

[51] សារណាស្ដីពីការពិចារណាសាជាថ្មី កថាខណ្ឌ ៤៣ និង ៤៧-៤៨។

[52] *ដូចជើងទំព័រខាងលើ* កថាខណ្ឌ ៤៤-៤៥។

[53] *ដូចជើងទំព័រខាងលើ* កថាខណ្ឌ ៤៦-៤៨។

ក្នុងគ្រប់ដំណាក់កាល ទាំងអស់នៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានដល់គេ អំពីសិទ្ធិនៅស្ងៀមមិនឆ្លើយតប"។

<u>វិធានផ្ទៃក្នុង ៥៥ របស់ អ.វ.ត.ក ចែងពីផ្នែកពាក់ព័ន្ធថា៖</u>

"[...]

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត មានអំណាចបើកការស៊ើបសួរប្រឆាំងនឹងជនទាំងឡាយណា ដែលមានឈ្មោះក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអាចបើកកិច្ចស៊ើបសួរផងដែរ ចំពោះបុគ្គលគ្រប់រូបដែលមានតម្រុយច្បាស់លាស់ និងស៊ីសង្វាក់បញ្ជាក់ថាបុគ្គលនោះអាចជាអ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងការប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋដែលមានចែងក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ ឬដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរបន្ថែម ទោះបីជាបុគ្គលទាំងនោះមិនមានឈ្មោះក្នុងដីកាក៏ដោយ។ ក្នុងករណីចុងក្រោយនេះ សហ-ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវសួរយោបល់សហព្រះរាជអាជ្ញាមុនពេលដាក់បុគ្គលនោះឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យ។

[...]

ក្រឡាបញ្ជីរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ត្រូវរក្សាទុកសំណុំរឿង រួមទាំងកំណត់ហេតុ និងរបាយការណ៍នៃការស៊ើបសួរ។ សហព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវីរបស់ភាគីទាំងអស់ មានសិទ្ធិគ្រប់ពេលវេលាក្នុងការពិនិត្យ និងថតចម្លងសំណុំរឿង ក្រោមការឃ្លាំមើលរបស់ក្រឡាបញ្ជីនៃការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើប- អង្កេត ក្នុងពេលម៉ោងធ្វើការ និងគោរពទៅតាមបទបញ្ជារបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ។

[...]

នៅគ្រប់ពេលវេលានៃការស៊ើបសួរ សហព្រះរាជអាជ្ញា ជនត្រូវចោទ ឬដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចស្នើសុំឲ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតចេញដីកា ឬបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរណាមួយដែលខ្លួនយល់ឃើញថាមាន ប្រយោជន៍ដល់ការស៊ើបសួរ។ ប្រសិនបើសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនយល់ព្រម សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវចេញដីកា បដិសេធឱ្យបានឆាប់បំផុតតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ហើយនៅគ្រប់ករណីទាំងអស់ត្រូវចេញដីកានេះឲ្យបានមុនពេលបញ្ចប់កិច្ចស៊ើបសួរ។ ដីកាបដិសេធនេះ ត្រូវមានសំអាងហេតុ ហើយត្រូវជូនដំណឹងដល់ភាគី។ ដីកាបដិសេធនេះបើកផ្លូវប្តឹងឧទ្ធរណ៍"។

<u>វិធានផ្ទៃក្នុង ៥៧ របស់ អ.វ.ត.ក ចែងពីផ្នែកពាក់ព័ន្ធថា៖</u>

"នៅពេលជនត្រូវចោទចូលបង្ហាញខ្លួន ចំពោះមុខសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាលើកដំបូង សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវកត់ត្រាទុកនូវអត្តសញ្ញាណរបស់ជននោះ និងប្រាប់ជននោះអំពីបទចោទប្រកាន់ និងអំពីសិទ្ធិមាន មេធាវី និងសិទ្ធិក្នុងការនៅស្ងៀមមិនឆ្លើយនឹងសំណួរ។ ជនត្រូវចោទមានសិទ្ធិពិគ្រោះជាមួយមេធាវីមុនពេលដែលខ្លួនត្រូវបានសួរចម្លើយ និងមានមេធាវីអមជាមួយនៅក្នុងពេលសួរចម្លើយ។ ប្រសិនបើជនត្រូវចោទយល់ ព្រមឆ្លើយ នោះសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ត្រូវធ្វើការសួរចម្លើយនោះភ្លាម។ កំណត់ហេតុសួរចម្លើយត្រូវដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿង"។

<u>វិធានផ្ទៃក្នុង ៧៦(២) របស់ អ.វ.ត.ក ចែងពីផ្នែកពាក់ព័ន្ធថា៖</u>

"ក្នុងអំឡុងពេលនៃកិច្ចស៊ើបសួរ នៅពេលដែលភាគីទាំងឡាយយល់ឃើញថា មានផ្នែកណាមួយត្រូវបានចាត់ទុកជាមោឃៈ ភាគីនោះអាចដាក់ពាក្យសុំដោយបញ្ជាក់មូលហេតុទៅសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដើម្បីស្នើសុំឲ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ប្ដឹងទៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះស្នើសុំឲ្យធ្វើមោឃភាព។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវចេញដីកាដែលអាចជាការទទួលយក ឬ បដិសេធសំណើសុំភ្លាមៗតាមតែអាចធ្វើទៅបាន និងក្នុងគ្រប់ករណីទាំងអស់ត្រូវធ្វើឡើងមុនពេលចេញដីកាដំណោះស្រាយ។ ដីកាបែបនេះ គឺជាកម្មវត្ថុនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ដោយអនុលោមតាមវិធានផ្ទៃក្នុងនេះ"។

ពិភាក្សា

សុពលភាពនៃការជូនដំណឹង

២០. មានមូលដ្ឋានរឹងមាំល្អនៅកម្រិតអន្តរជាតិ ដែលចៅក្រម មានអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិមានស្រាប់ ដើម្បីពិចារណាឡើងវិញទៅលើសេចក្ដីសម្រេចមុនៗ។ ដោយពឹងផ្អែកលើសាលាក្ដីអន្តរជាតិពិសេស ៗ អ.ប.ជ បានបញ្ជាក់ថា សេចក្ដីសម្រេចណាមួយអាចយកមកពិចារណាឡើងវិញ

ក្នុងករណីដែលមានការប្រែប្រួលកាលៈទេសៈ[54] ដែលជាកំហុសមួយច្បាស់លាស់នៅក្នុងសំអាងហេតុ ឬក្នុងករណីដែលសេចក្តីសម្រេចនោះបានបណ្តាលឲ្យមានភាពអយុត្តិធម៌[55]។

២១. សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនៅ អ.វ.ត.ក បានប្រើប្រាស់អំណាចនេះនៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចមុនៗ[56]។ ជាពិសេស ស.ច.ស.អន្តរជាតិ ធ្លាប់បានពិចារណាឡើងវិញទៅលើសេចក្តីសម្រេចមួយរបស់ ស.ច.ស.អ.ប ដែលអនុញ្ញាតឲ្យជនសង្ស័យម្នាក់ទៀតនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង (“ដីកាសម្រេចពិចារណាឡើងវិញ”)[57]។ នៅក្នុងដីកាសម្រេចពិចារណាឡើងវិញ ស.ច.ស.អន្តរជាតិ យល់ឃើញថា “ការចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង ត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយរំលោភលើវិធានផ្ទៃក្នុង ដោយគ្មាននីតិវិធីដំបូងដែលត្រូវចោទជនសង្ស័យជាផ្លូវ

---

[54]ការប្រែប្រួលកាលៈទេសអាចរួមមាន អង្គហេតុ ឬទឡ្ហីករណ៍ថ្មី។ សូមមើលសំណុំរឿង ០០២ ឯកសារ C22/I/68*សេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំពិចារណាសាជាថ្មីអំពីសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងការថ្លែងប្រាស្រ័យជូនអង្គបុរេជំនុំជម្រះដោយខ្លួនឯង* ថ្ងៃទី ២៨ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៨ កថាខណ្ឌ ២៥។

[55]សំណុំរឿង ០០២ ឯកសារ C22/I/68*សេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំពិចារណាសាជាថ្មីអំពីសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងការថ្លែងប្រាស្រ័យជូនអង្គបុរេជំនុំជម្រះដោយខ្លួនឯង* ថ្ងៃទី ២៨ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៨ កថាខណ្ឌ ២៥។ សំណុំរឿង ០០២ ឯកសារ D164/4/9 *សេចក្តីសម្រេចសំណើសុំឲ្យពិនិត្យមើលឡើងវិញនូវសេចក្តីសម្រេច ទាក់ទងនឹងសំណើសុំឲ្យមានសវនាការដើម្បីពិនិត្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលធ្វើឡើងនៅក្នុងក្រមខណ្ឌនៃសំណុំរឿង អ.ប.ជ ២៤ និង ២៥* ថ្ងៃទី ២០ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០៩ កថាខណ្ឌ ១២។ សំណុំរឿង ០០១ ឯកសារ D99/3/41 *សេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំពិចារណាឡើងវិញចំពោះសេចក្តីសម្រេចស្តីពីការដាក់ពាក្យសុំនៅក្នុងសំណុំរឿង “ឌុច”* ថ្ងៃទី ៣ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៨ កថាខណ្ឌ ៦។ សំណុំរឿង០០២ ឯកសារ D364/1/6 *សាលដីកាសម្រេចអំពីការពិចារណាសាជាថ្មីឡើងវិញអំពីការទទួល យកពាក្យសុំតាំង ខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី* ថ្ងៃទី ១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១១ កថាខណ្ឌ ៦។ *សូមមើលផងដែរ* សាលាក្តីព្រហ្មទណ្ឌ អន្តរជាតិសម្រាប់អតីតយូហ្គោស្លាវី រឿងក្តី *រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង* Jadranko Prlić*និងអ្នកផ្សេងទៀត* សំណុំរឿងលេខ IT-04-74-AR73.16 *សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាន់របស់* Jadranko Prlić *ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចលើញត្តិរបស់ក្រុមការពារក្តី* Prlić*សុំឲ្យពិចារណាឡើងវិញទៅលើសេចក្តីសម្រេចទទួលយកភស្តុតាងឯកសារ* ថ្ងៃទី ៣ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៩ កថាខណ្ឌ ៦។

[56]សំណុំរឿង ០០៣&០០៤ ឯកសារ D4/2/1 *ដីកាសម្រេចស្តីអំពីសំណើពិនិត្យឡើងវិញនូវដីកាសម្រេចលើសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីសុំពិនិត្យមើលសំណុំរឿង ០០៣ និង ០០៤ ចុះថ្ងៃទី ៥ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១១* ថ្ងៃទី ១៩ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១១ កថាខណ្ឌ ៣។ សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D121/4 *សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ក្រុមការពារក្តី [កោសលុប] សុំចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង និងចូលរួមការស៊ើបអង្កេត* ថ្ងៃទី ៣១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣ កថាខណ្ឌ ១១ ចំណងជើងរង គ។

[57]សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D121/4 *សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ក្រុមការពារក្តី [កោសលុប] សុំចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង និងចូលរួមការស៊ើបអង្កេត* ថ្ងៃទី ៣១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣។

ការ ដោយអនុលោមតាមវិធានផ្ទៃក្នុង ៥៧។ ស.ច.ស.អ.ប ក៏មិនបានសម្រេចថា មានតម្រុយច្បាស់លាស់ និងស៊ីសង្វាក់ប្រឆាំងនឹងជនសង្ស័យដែរ"[58]។ ការពិចារណាទាំងនេះ ក៏អនុវត្តផងដែរចំពោះករណីបច្ចុប្បន្ននេះ។

២២. តាមរយៈការអនុញ្ញាតឲ្យជនសង្ស័យចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង ស.ច.ស.អ.ប បានផ្តល់ឲ្យជនសង្ស័យនូវសិទ្ធិដែលជនសង្ស័យពុំមានសិទ្ធិទទួលបានអនុលោមតាមវិធានផ្ទៃក្នុង។ ស.ច.ស.អ.ប បានធ្វើដូច្នេះដោយប្រកាន់យកការអនុវត្តស្រដៀងគ្នា ដោយមិនបានផ្តល់សំអាងហេតុដើម្បីគាំទ្រសេចក្តីសម្រេចរបស់គាត់ឡើយ[59]។ ដោយមិនបានផ្តល់ការពន្យល់ណាមួយគាត់ក៏បានផ្តល់ឲ្យជនសង្ស័យ នូវសិទ្ធិតែមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះក្នុងចំណោមសិទ្ធិរបស់ជនត្រូវចោទដោយដកសិទ្ធិចូលរួមកិច្ចស៊ើបសួរ[60]។

២៣. បន្ថែមពីលើនេះទៀត ស.ច.ស.អន្តរជាតិ មិនជឿថា នៅពេលដែល ស.ច.ស.អ.ប បានចេញការជូនដំណឹងនោះ មាន "តម្រុយច្បាស់លាស់ និងស៊ីសង្វាក់"ដែលបញ្ជាក់ថា ជនសង្ស័យ អាចទទួលខុសត្រូវចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មនានាដែលបានចោទប្រឆាំងនឹងគាត់ឡើយ។ នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ស.ច.ស.អន្តរជាតិ មិនទាន់កំណត់ថា លក្ខខណ្ឌតម្រូវនេះត្រូវបានបំពេញហើយឬនៅទេ។

២៤. ចុងក្រោយបំផុត ស.ច.ស.អន្តរជាតិ កត់សម្គាល់ថា អនុលោមតាមវិធានផ្ទៃក្នុង ៥៦ កិច្ចស៊ើបសួរ គឺជាការសម្ងាត់។ វិធានផ្ទៃក្នុង ផ្តល់ឲ្យតែភាគីនានានៅក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី នូវសិទ្ធិចូលពិនិត្យមើលកំណត់ហេតុនៃកិច្ចស៊ើបសួរ។ ជនសង្ស័យណាម្នាក់ មិនមែនជា ភាគីនៅក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីឡើយ[61]។ នៅដំណាក់កាលនេះ ការផ្តល់ការអនុញ្ញាតឲ្យចូល ពិនិត្យមើលសំណុំរឿងទៅឲ្យជនសង្ស័យណាម្នាក់ដែលអាច ឬមិនអាចត្រូវបានចោទប្រកាន់ គឺមិនមែនជាប្រយោជន៍យុត្តិធម៌ ហើយអាចបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់ភាពសម្ងាត់នៃកិច្ចស៊ើបសួរ។

---

[58] *ដូចជើងទំព័រខាងលើ* កថាខណ្ឌ ៤៧។

[59] សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D109 *ការជូនដំណឹងអំពីសិទ្ធិរបស់ជនសង្ស័យ[វិធាន ២១(១)(ឃ)]* ថ្ងៃទី ២៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១២ កថាខណ្ឌ ៤។

[60] *ដូចជើងទំព័រខាងលើ* កថាខណ្ឌ ៣-៥។

[61] សូមមើលវិធានផ្ទៃក្នុង ៥៥ និង ៨៦។ សូមមើលផងដែរ សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D121/4 *សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ក្រុមការពារក្តី [កោសលុប] សុំចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង និងចូលរួមការស៊ើបអង្កេត* ថ្ងៃទី ៣១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣ កថាខណ្ឌ ៣៦-៣៩។

២៥. ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការពិចារណាទាំងនេះ ស.ច.ស.អន្តរជាតិ យល់ឃើញថា តាមរយៈការអនុញ្ញាតឱ្យជនសង្ស័យចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង ស.ច.ស.អ.ប បានរំលោភបំពានឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ហើយបានប្រព្រឹត្តកំហុសមួយនៅក្នុងសំអាងហេតុ[62]។

ជនសង្ស័យ មិនមែនជា "ជនត្រូវចោទ"

២៦. វិធានផ្ទៃក្នុង បែងចែកយ៉ាងច្បាស់រវាងជនសង្ស័យ និងជនត្រូវចោទ ហើយផ្ដល់ជូនជនត្រូវចោទ នូវសិទ្ធិកាន់តែទូលំទូលាយ[63]។ ឋានៈជា "ជនត្រូវចោទ" និងសិទ្ធិនៅជាប់ជាមួយនឹងឋានៈនេះ ត្រូវបានជនសង្ស័យណាម្នាក់ទទួលបាន បន្ទាប់ពី សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត សម្រេចដោយឆន្ទានុសិទ្ធិចោទប្រកាន់ជាផ្លូវការប្រឆាំងនឹងជនសង្ស័យនោះតែប៉ុណ្ណោះ[64]។ ចំណុចនេះអនុវត្តចំពោះជនសង្ស័យដែលមានឈ្មោះ និងជនសង្ស័យដែលមិនមានឈ្មោះ[65]។ ពេលវេលា

---

[62]សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D121/4 *សេចក្ដីសម្រេចលើសំណើរបស់ក្រុមការពារក្ដី [កោសលុប] សុំចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង និងចូលរួមការស៊ើបអង្កេត* ថ្ងៃទី ៣១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣ កថាខណ្ឌ ៤៩។

[63]សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D121/4 *សេចក្ដីសម្រេចលើសំណើរបស់ក្រុមការពារក្ដី [កោសលុប] សុំចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង និងចូលរួមការស៊ើបអង្កេត* ថ្ងៃទី ៣១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣ កថាខណ្ឌ ៣៦។

[64]*ដូចជើងទំព័រខាងលើ* កថាខណ្ឌ ៣៣-៤៩ និង ៦២។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២ បានបញ្ជាក់ថា ការដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យ[ការចោទ] "*មិនមែនជាទម្រង់ការនីតិវិធីធម្មតាទេ ប៉ុន្តែជាសេចក្ដីសម្រេចតុលាការមួយរបស់សហចៅក្រមស៊ើបសួរនៅពេលណាដែលខ្លួនយល់ឃើញថា មានភស្តុតាងជាក់លាក់ និងស៊ីសង្វាក់បញ្ជាក់អំពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌប្រឆាំងនឹងជនណាមួយ*" *សូមមើល* សំណុំរឿង ០០២ ឯកសារ D 298/2 *ដីកាសម្រេចបដិសេធការដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យបន្ថែម* ថ្ងៃទី ១៦ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១០ កថាខណ្ឌ ១៣។

[65]សំណុំរឿង ០០២ ឯកសារ D 298/2 *ដីកាសម្រេចបដិសេធការដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យបន្ថែម* ថ្ងៃទី ១៦ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១០ កថាខណ្ឌ ១៣។ សំណុំរឿង ០០២ ឯកសារ D198/1 *ដីកាសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យធ្វើការបំភ្លឺអំពីការដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យ* ថ្ងៃទី ២០ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៩ កថាខណ្ឌ ១០ "*ការដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យ អាចធ្វើទៅបានចំពោះតែបុគ្គលដែលមានតម្រុយច្បាស់លាស់ និងស៊ីសង្វាក់បញ្ជាក់ថា បុគ្គលនោះអាចជាអ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងការប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋកម្មដែលមានចែងក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរតែប៉ុណ្ណោះ ទោះបីជាបុគ្គលនោះមាន ឬមិនមានឈ្មោះក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរក៏ដោយ*"។ តុលាការជាន់ខ្ពស់បារាំង ដែលសេចក្ដីសម្រេចរបស់តុលាការនេះមិនជាប់កាតព្វកិច្ចនៅ អ.វ.ត.ក ប៉ុន្តែអាចជួយផ្ដល់ជាការណែនាំអំពីបញ្ហាការដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យ បានបញ្ជាក់ថា សេចក្ដីសម្រេចដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការពិនិត្យ ត្រូវតែប្រកាសមោឃភាពនៅពេលដែលសេចក្ដីសម្រេចនេះបានធ្វើឡើងដោយគ្មានភស្តុតាងរឹងមាំ និងច្បាស់លាស់ដែលបញ្ជាក់ថា ជនសង្ស័យអាចបានចូលរួមឧក្រិដ្ឋកម្មដែលចោទប្រឆាំងនឹងគាត់ *សូមមើល* 1er oct. 2003, N. 03-82.909: JurisData n 2003 020541; Bull. Crim. 2003, n. 177។

ដែលកន្លងទៅចាប់តាំងពីពេលដាក់ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ មិនផ្តល់ជាយុត្តិកម្មឲ្យដើរខុសពីនីតិវិធីដែលកំណត់ដោយវិធានផ្ទៃក្នុង ឡើយ។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរ វិធានដែលចែងពីការចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង មិនអាចត្រូវរំលងដោយសារយកនិយមន័យច្បាប់ជាទូទៅស្តីពីទស្សនាទានច្បាប់មកអនុវត្តនៅក្នុងប្រព័ន្ធនីតិវិធីកម្ពុជាដែលជំរុញតាមលំនាំបារាំងឡើយ។

២៧. នៅក្នុងការវាយតម្លៃថាតើនៅពេលណាជនណាម្នាក់រងការចោទប្រកាន់ផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ ដោយពឹងផ្អែកលើយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការ ECtHR សេចក្តីសម្រេចមុនៗនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ក៏បានពិចារណាទៅលើសំណួរថាតើជននោះ ត្រូវបាន“ប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ”ដោយសារអត្ថិភាពនៃការចោទប្រកាន់ព្រហ្មទណ្ឌប្រឆាំងនឹងគាត់ ឬអត់[66]។ នៅក្នុងករណីបច្ចុប្បន្ននេះ ស.ច.ស.អន្តរជាតិ មិនយល់ឃើញថា ការជូនដំណឹងអំពីការចោទប្រកាន់ទៅជនសង្ស័យ បានធ្វើឲ្យប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់ជនសង្ស័យ ដែលតម្រូវឲ្យដើរខុសពីវិធានផ្ទៃក្នុង និងតម្រូវឲ្យផ្តល់សិទ្ធិដែលរក្សាទុកសម្រាប់ជនត្រូវចោទឡើយ[67]។

២៨. ដោយគិតទៅលើការពិចារណាខាងលើ ជនសង្ស័យ បច្ចុប្បន្ននេះ មិនមែនជាជនត្រូវចោទនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ឡើយ។

ការចូលរួមកិច្ចស៊ើបសួរ

២៩. ការអះអាងរបស់មេធាវីជនសង្ស័យដែលថា ចាំបាច់ត្រូវពិនិត្យមើលសំណុំរឿងដើម្បីចូលរួមកិច្ចស៊ើបសួរប្រកបដោយអត្ថន័យ គឺមិនបានពិចារណាថា អនុលោមតាមវិធានផ្ទៃក្នុង ៥៥(១០) មានតែជនត្រូវចោទប៉ុណ្ណោះ មិនមែនជនសង្ស័យទេដែលអាចចូលរួមកិច្ចស៊ើបសួរ។ ប្រសិនបើជនសង្ស័យត្រូវបានចោទ គាត់នឹងអាចអនុវត្តយ៉ាងពេញលេញនូវសិទ្ធិទាំងអស់របស់ជនត្រូវចោទ អនុលោមតាមវិធានផ្ទៃក្នុង។ មិនគិតពីអ្វីដែលសារព័ត៌មានអាចរាយការណ៍នោះឡើយ

---

[66] សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D121/4 *សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ក្រុមការពារក្តី [កោសលុប] សុំចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង និងចូលរួមការស៊ើបអង្កេត* ថ្ងៃទី ៣១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣ កថាខណ្ឌ ៥០។ សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D4/1 *ដីកាសម្រេចលើសំណើសុំមើលសំណុំរឿងលេខ ០០៣ និងលេខ ០០៤* ថ្ងៃទី ៥ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១១ កថាខណ្ឌ ៣-៨ និង ១២-១៣។

[67] សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D121/4 *សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ក្រុមការពារក្តី [កោសលុប] សុំចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង និងចូលរួមការស៊ើបអង្កេត* ថ្ងៃទី ៣១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣ កថាខណ្ឌ ៥៥ និង៥៨។

ស.ច.ស.អន្តរជាតិ នឹងធានាថា ភាគីទាំងអស់ មានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីឲ្យខ្លួនដឹងអំពីភស្តុតាង និងអនុវត្តសិទ្ធិប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពមុនពេលបិទកិច្ចស៊ើបសួរ[68]។

ការប្រព្រឹត្តដោយស្មើភាពគ្នាជាមួយនឹងជនត្រូវចោទនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២

៣០. ថាតើជនសង្ស័យ នឹងត្រូវចោទ ឬក៏មិនត្រូវចោទ និងពេលវេលានៃការចោទប្រកាន់ណាមួយនោះ នឹងអាស្រ័យលើថាតើមានតម្រុយច្បាស់ និងស៊ីសង្វាក់ដែលបញ្ជាក់ថា គាត់អាចទទួលខុសត្រូវចំពោះការចោទប្រកាន់ប្រឆាំងនឹងគាត់ ឬអត់។ អង្គហេតុដែលថា ស.ច.ស នៅក្នុងសំណុំរឿង០០២ បានសម្រេសចោទជនសង្ស័យពីរម្នាក់ក្នុងចំណោមជនសង្ស័យទាំងអស់បន្ទាប់ពីដាក់ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ រយៈពេលប្រហែលជាបួនខែ គឺមិនមែនបង្ហាញថា ហើយក៏មិនអាចបង្ហាញថា ពេលវេលាដូចគ្នាត្រូវតែអនុវត្តនៅក្នុងសំណុំរឿង០០៤ដែរ។ ភាពខុសគ្នានៃពេលវេលាក្នុងការចោទនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២ និងសំណុំរឿង ០០៤ ត្រូវបានផ្តល់យុត្តិកម្មតាមរយៈការវាយតម្លៃទៅលើភស្តុតាង ដែលប្រមូលបាននាពេលកន្លងមកនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ហើយក៏មិនរំលោភសិទ្ធិជាសារវ័ន្តរបស់ជនសង្ស័យក្នុងការទទួលបានការប្រព្រឹត្តដោយស្មើភាពគ្នា ដូចមានចែងនៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង ២១(១)ដែរ។

៣១. ស.ច.ស.អន្តរជាតិ បញ្ជាក់ឡើងវិញថា ប្រសិនបើត្រូវចោទ ជនសង្ស័យ នឹងត្រូវផ្តល់ជូននូវពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីរៀបចំការពារក្តីរបស់ខ្លួន។ សិទ្ធិទទួលបានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ មិនតម្រូវថា ជនសង្ស័យ ជនត្រូវចោទ ឬជនជាប់ចោទ ត្រូវផ្តល់ជូននូវពេលវេលាដូចគ្នានឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា ឬភាគីផ្សេងទៀតឡើយ[69]។

---

[68] ស.ច.ស.អន្តរជាតិ នឹងមិនបញ្ចេញមតិយោបល់លើការប៉ាន់ស្មាននានានៅក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបអង្កេតដែលបានផ្សព្វផ្សាយដោយសារព័ត៌មាន និងលើកយោងដោយមេធាវីជនសង្ស័យឡើយ។

[69] តុលាការICTR៖ *វ្នអាជ្ញាតទល់នឹង Augustin Ngirabatware* សំណុំរឿងលេខ ICTR-99-54-A *សេចក្តីសម្រេច លើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ Augustin Ngirabatware ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចបដិសេធញត្តិនានាដែលស្នើសុំឲ្យកំណត់កាលបរិច្ឆេទសវនាការនៅថ្ងៃផ្សេងៗគ្នា* ថ្ងៃទី ១២ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០៩ កថាខណ្ឌ ២៨។ តុលាការ ECtHR: *Ferrari-Bravo តទល់នឹងអ៊ីតាលី* , ECtHR (1984) 37 DR 15 ទំព័រ ៤០។ សាលាក្តីពិសេសសម្រាប់លីបង់៖ *វ្នអាជ្ញាតទល់នឹង Salim Jamil Ayyash និងអ្នកផ្សេងទៀត* សំណុំរឿងលេខSTL-11-01/T/TC *សេចក្តីសម្រេចលើការរៀបចំសវនាការ និងសំអាងហេតុសម្រាប់សេចក្តីសម្រេចលើ Joinder* ថ្ងៃទី ២៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៤ កថាខណ្ឌ១០៧-១១៦។

01024231

សំណើសុំមោឃភាពកិច្ចស៊ើបសួរ

៣២. ស.ច.ស.អន្តរជាតិ កន្លងមកបានសម្រេចលើសិទ្ធិរបស់ជនសង្ស័យម្នាក់ក្នុងការស្នើសុំមោឃភាព[70]។ វិធានផ្ទៃក្នុង ៤៨ និង ៧៦ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងចំណុចនេះ គឺស្របគ្នាទាំងស្រុងជាមួយនឹងច្បាប់កម្ពុជា។ មានតែ ព្រះរាជអាជ្ញា ជនត្រូវចោទ ឬដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី តែ ប៉ុណ្ណោះដែលអាចដាក់សំណើសុំមោឃភាពកិច្ចស៊ើបសួរ អនុលោមតាមមាត្រា ២៥៣ នៃក្រមនីតិព្រហ្មទណ្ឌរបស់កម្ពុជា។ ជនសង្ស័យ ដោយមិនមែនជាភាគីនៅក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី មិនមានសិទ្ធិដាក់ពាក្យសុំមោឃភាពអនុលោមតាមវិធានផ្ទៃក្នុង ៧៦ ឡើយ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

៣៣. ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានខាងលើ ស.ច.ស.អន្តរជាតិ យល់ឃើញថាចាំបាច់ត្រូវពិចារណាឡើងវិញទៅលើការជូនដំណឹង និងលុបចោលផ្នែកដែលអនុញ្ញាតឲ្យជនសង្ស័យ ចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង។ ជនសង្ស័យមិនទាន់ត្រូវបានចោទជាផ្លូវការ ហើយគាត់មិនត្រូវបានប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដោយសារកិច្ចស៊ើបសួរ ដោយខុសពីវិធានផ្ទៃក្នុងឡើយ។ ដូច្នេះ សំណើរបស់គាត់សុំចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង នៅដំណាក់កាលនេះ ត្រូវបានបដិសេធ។ ចុងក្រោយបង្អស់ សំណើសុំផ្តល់ជូន អ.ប.ជ នូវពាក្យសុំមោឃភាពកិច្ចស៊ើបសួរទាក់ទងនឹង ជនសង្ស័យចាប់តាំងពីថ្ងៃទី ៩ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៤ មិនអាចទទួលយកបាន ដោយសារខ្វះសិទ្ធិ។

៣៤. ដីកាសម្រេចនេះដាក់ជាភាសាអង់គ្លេស ដោយឯកសារបកប្រែជាភាសាខ្មែរនឹងដាក់តាមក្រោយ។

តាមសំអាងហេតុខាងលើ ខ្ញុំ MARK B. HARMON ៖

៣៥. **ពិចារណាឡើងវិញទៅលើ**ការជូនដំណឹង និងលុបចោលការអនុញ្ញាតឲ្យចូលពិនិត្យមើលសំណុំរឿង។

៣៦. **បដិសេធ**សំណើដែលបានស្នើនៅក្នុងសំណើបន្ទាន់។

៣៧. **បដិសេធ**សំណើដែលបានស្នើនៅក្នុងសារណាស្តីពីការពិចារណាសាជាថ្មី។

[70] សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D185/1 *ដីកាសម្រេចលើញត្តិ[កោសលុប]ស្នើសុំមោឃភាពកិច្ចស៊ើបសួរដោយអនុលោមតាមវិធាន ៧៦ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង* ថ្ងៃទី ២២ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៤ កថាខណ្ឌ ១៩-២២។

01024232

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៧ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៤

ចៅក្រម Mark B. Harmon
សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ
International Co- Investigating Judge
Co-juge d'instruction International